

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Sermones magistri Nicolai deniise sacre pagine professoris

De Tempore Hyemales

Denisse, Nicolas

[Augsburg], 1510

VD16 N 1513

D[omi]nica. ii. aduent[us] post meridie[m].

urn:nbn:de:hbz:466:1-30599

celo. Sicut dicit Aug⁹. xx. de ciui. dei. ca. xxiiij. Crededū ē q̄ tropica sit illa locutio: q̄ pprie loquendo verificari non posset q̄ corpa celestia nō sunt grauiā neq̄ corruptibilia. vt dicit Arist. j. de celo et mūdo. Iō aut̄ dicunt cadere de celo q̄ videbuntur hō lumine p̄uari adueniente claritate maiori. Joel. ij. Stelle reuerterunt lumē suū. Vt p̄t dicit q̄ cadent de celo fm̄ apparentiā: q̄ inflāmati vapores in tanta multitudine descēdent vt videant̄ aspiciētibz q̄ sunt stelle de celo cadentes. Dyptice sol. i. lux sciētie et fidei vertent̄ in tenebras peti. q̄ vbi maior lux scientie: ibi pessimi mores. Et luna. i. ecclia siue puritas ecclesie. in sanguine. i. in peccatōū horrorem. Et stelle cadent de celo. i. (vt dicit Amb.) q̄ fulgere videbant̄ i ecclia: et etiaz firmi turbabunt̄ a sanctitate vite et veritate fidei cadentes. Hec etiam figura erūt ruine et confusione et turbationis quā habebūt in iudicio multi qui fuerunt scientia et autoritate fulgentes q̄ tūc videbunt̄ oblitari et cadere de celo ecclie triumphantis. Tertiu est celestiu p̄tutuz comotio Lu. xxi. Nam p̄tutes celoz motuebunt. Angeli dicunt virtutes celoz: q̄ eoz habitatio in celis est. Tunc aut̄ motuebunt motu reuerētie ex p̄sideratiōe manifestatis iudicis resiliētes in p̄riam puritatem. Ipi etiā videntes eū iratū et reprobos quasi timere videbunt. sicut p̄familiās vehementer irato oēs ei amici m̄rū querēt̄ et signa p̄formationis ostendunt. Aut mouebunt̄ ex plentes ministeriū p̄sūmationis mūdit̄ resurrectionis generalis. Matt. xij. Erubunt angeli et separabunt malos de medio iustoz. vel virtutes celoz. i. angeli illi ordinis quoz officiu saluā qua insolita facere ad reuocandas hominum mentes in deū. Per modicum aut̄ tempus aū aduentum facient opa maioris admirationis q̄ vnq̄ ante fecerunt. Hec aut̄ scripta sunt. et sic implebunt̄ vt nos semper timor sollicitet et in bono opere sollicitudo nos confirmet. vt dicit Grego. in homel. q̄ terribile erit iudicuz qd̄ antecedent̄ tā terribilia signa. iō vehementer timedū. Exēplū in iob q̄ dicebat Job. xxxj. Quid facia cū surrexerit ad iudicandū de⁹. et cuius quesierit qd̄ rñdebit̄ illi: Et idē dicit Job.

xxij. Considerans eū timore sollicitoz. Pro tertio aut̄. Audistis et̄. Quis non terri debeat cū audit aduentū iudicis tā terribile futurū: nec potestis per ignorantia excusari. q̄ sepe denunciantur palā terribiles huius aduentus p̄ditioēs. Jura dicunt. Habet p̄ citato aliquis de nunciacione facti publice ad domū suā vel eccliam. extra de clericis nō residen. c. Ex tuo. Et ff. de exortioibz. l. Si dicitū. Audite. Si denunciaret̄ vobis p̄ certo et publice qm̄ rex venit terribiliter indignatus contra eos q̄ officijs sibi commissis abusi sunt: et iam morte crudeli plures puniunt. Nonne timerent q̄ se tales sentiunt. Expone et nota illud Eccl. xvij. In iudicuz para iusticiā.

Prima. ij. aduent⁹ post meridiē.

Hora est iam

Hora est iam et̄. Per patientiā et solatio nē scripturaz spem habeam⁹. Ro. xv. Surgam⁹ a somno vt meditātes in scripturaz p̄ patientiā et solatio. scri. spem habeam⁹. Vbi surgentiū inuunt tres comoditates.

Prima soliditas tenende patientie p̄ patientiam.

Secda suauitas interne leticie. et scripturaz solationē.

Tertia securitas obtinende glorie. habeamus ipem

De prima. j. Pe. ij. Si qd̄ parimini p̄pter iusticiāz bti. De secda gaudete et exultate. q. m. v. co. ē in ce. De tertia Ro. v. Gloria mur in glie et filioz dei. Fiat salutatio.

Hora est iam et̄.

Pro prio. An somno peccati causet maculam i aia. Q. nō. Natura superior n̄ inq̄nat ex tractu corpoz fetidoz. vt Aug. de lib. et hereses. s. aia superior ē q̄ res comutabiles ad q̄s p̄uertit̄ peccatō. Contra Eccl. xlix. Dediti maculā in glia tua. Rñdet Tho. j. ij. q. lxxxvj. In corpalibz dicit̄ maculā qm̄ corpe n̄ dicit̄ p̄dit suū n̄tore ex tractu alteri corpis sic vestis et auz et hūoi. In spūalibz at̄ ad similitudinē hui⁹ oportet maculā dici. Habet aut̄ aia duplicē nitorem. Vnū ex resulgentia lumis naturalis rōnis. Aliū ex resulgentia diuini lumis. s. sapieuz.

Dominica II. aduentus post

gre p quā pficit ad bñgenū. Est autez qñ qdā aie tact⁹ qñ inheret aliq̄ rebz p amozē. Cū autē adheret aliq̄ rebz p lu/mē rōnis r diuie legz: vñ detrimētū nito/ris ex tali tractu pueniēs/macula aie mē raphozis vocat. Hec Tho. Seco. autē in iij. dist. xiiij. dē q trāseire. Cū pcti in peccatore solū remanet relatio rēnis q̄ est obligatio ad penā q̄ est a diuio intellectu et diuia volūrate sic obligāte. Et habet tria noia. Dicit em macula: qz discouenit aie. Dicit offensa: qz eā vult de⁹ vidicare. Et dicit reat⁹ formalr inq̄ntū talis obligatio. r ab illa dicit pctōz formalr pctōz. Hec Seco.

Pro fundamēto. Non dubiū qñ sit in pctō turpissima vilitas. Vñ Seneca dicit Si stare deos ignoscaturos r hoies ignoscaturos: adhuc ppter pcti vilitatē peccare dedignaret. Ad qd pōt exponi illd̄ Quis dicit de ponto. Turpe referre pedem. scilicet a statu p̄tutis: nō p̄sca stare tena/ci. Turpe seq̄ casum. Cū q̄ qñ An pctm̄ causet rē. Dicit rñ. rē. Et q̄ sequit q̄ gra/uit̄ erubescēt impij cū corā iudice r co/rā tanta assistētia palā manifestabit suo/rū pctōz vilitas r inuidia. Ra. iij. Reuelabo pudenda tua corā facie tua: r ostēdam gentibz nuditatē tuā r regnis igno/minā tuā. Audite raptores: iracūdi: inuidi: gulosi: p̄turi rē. Studeat⁹ pot⁹ nūc erubescere. Hec em est misera pcti cōditio vt erubescere cōpellat aut h: aut in futuro.

Sigura Gen. iij. Adam r Eva postq̄ peccauerūt statim erubuerūt cognoscētes nuditatē suā r q̄rentes se abscondere a facie dei. Lerte nudus est pctō: puta vesti/ment⁹ grē r p̄tutū spoliat⁹. idō erubescere debet. Ps̄ Cōfundant̄ oēs iniq̄ agētes.

Pro scdo. In p̄cedenti sermone rē. Nūc de scdo qd̄ est mysteriū mirifi/cē appetitōis. qz dē euāgelii. Tūc videbūt filiū hois venientē in nube cū p̄ate m̄ḡ r maiestate Vbi ē p̄siderāda triplex visio

Prima est visio naturalis hūanitat̄is.

Secda est visio supnatural̄ claritatis.

Tercia est visio diuinalis maiestatis.

Prima est visio naturalis hūanitat̄is: que oibz cōis erit iustis r reprobis. Unde dicit m̄ḡ in iij. dist. xxvij. In forma serui iudicabit q̄ omnibz iudicio appebit: vt videant malū quem pupugerunt. iuxta illud

Apo. j. Videbit eū ois oclus r q̄ eū pu/pugerūt. Vñ sup illd̄ Tūc videbūt filiū hois. r Theophil⁹. tā fideles q̄ infide/les. Q̄nta cōfusio miser⁹ pctōribz cōpa/rere coram tanto iudice r eū videre quez tā gra/uit̄ offenderūt r p suis voluptatibus p̄pserūt. Unde etiā tunc videbunt passiois ch̄i infirmitas. Hiero. Crux ch̄i/fti pugnabit p̄tra te. cicatrices p̄tra te lo/quent: clau⁹ de te conq̄rent. O heu qd̄ im/pi⁹ pctōz dicere possit: luxuriosi: supbi rē.

Secda est visio supnaturalis claritatis. scz gl̄ie humanitat̄is ch̄i. Et hanc visio/nem etiā habebūt reprobi. Vñ dicit m̄ḡ vbi s. Forma filij hūana cunct⁹ appebit iudicio non infirma sed gl̄iosa. Et appare/bit terribilis impijs: et mitis iustis. Hec itaqz visio impijs erit ad ampliozem eozū cōfusione r desolationē. Instabunt enīz videndo gl̄iam eius quē odiūt. Damnatī autē vehemēt̄ odiūt deū: nō sub ratioe q̄ bonus est: sed quia eos punit. Tūc sic dicit Dat. xxij. plangent se sup oēs tribz terre. Chryf. Plangent iudei vidētes vi/ucitē r iudicantē quē mortuū existimatē runt. Plangent r gentiles qui disputatio/nibz vanis phoz̄ decepti/irrationalem pu/tauerunt esse stulticiā colere hominē cru/cifixum. Plangent se ch̄ristiani peccato/res q̄ mundū r carnem magis dilexerunt q̄ ch̄m. Plangent se heretici qui purum hoīem crucifixum dixerūt: cū videat ipm̄ esse iudicem in quem iudei transfixerunt.

Q̄s grauis tūc erit omnibz pctōribz cō/fusio r intolerabilis angustia. Q̄ntē da tāti iudicis visio. Ideo Bern. Expa/uesco q̄dem multū iudicis venturi vultū quem latebit nil occultū: nec relinquet qd̄ inultū. Et q̄s nostrū non timebit quan/ do iudex appebit/ignis ante quē ardebit pctōres q̄ delebit. Et idem dicit. Cum re/cordoz̄ moritur⁹ quis post mortē sum fa/cturus/terret̄ terroz̄ me ventur⁹ quē expe/cto non securus. Terret̄ dies me terroz̄is dies ire r furoris: dies luctus r meroris: dies vltix peccatoris. **T**ercia est visio supnaturalis maiestatis. Hanc visio/nē nō habebunt reprobi. Vñ m̄ḡ iustis vbi sup. Diuinitatē iudicis mali nō videbūt. Vñ Esa. Tollat̄ impius rē videat gloriā dei Humanitatē itaqz videbūt reprobi vt tū

meant. diuinitatem sō nō ne gaudeant. Diuinitas em sine gaudio videri nō pōt. Cogitēt tñ dānati diuinitatē ch̄i nō p̄visio nē sed per effectus. vt dicunt docto. Quā tū aut ad oēs generaliter tam reprobos q̄ malos supnaturaliter fiet vt ita eū v̄deat et audiant q̄ erunt a remotis sic p̄sequit. Quāntus pauor: quāntus horroz: quāntus reprobos dolor Greg. Hoꝝ pauore q̄s ex plicet cū contigerit miseris culpas suas et intra se cernere et an se iustū iudicem videat. Cogita o p̄ctōz miserrime q̄ terribilia sunt hec. Cogita inq̄ q̄dū habes tps respiciendi. Cogita attentissime q̄si tā p̄ oculis cernens hanc iudicij dispositionē quaz pauldubio tu aliq̄n videbis. sed tunc iā vltima tps penitendi nō habebis. O iterū q̄ terribile erit reprobis videre facie iudicis ch̄i. Facilius esset mille fulmina sustinere q̄ vultū eius mansuetudis plenus: nob̄ ar aduersantē videre. Exēplū. Innocētes et p̄gines. s. Joannes euāgelista. et daniel visoynico angelo tanq̄ mortui ceciderūt. vt h̄r Apoc. i. et Dan. x. Cum tñ venirēt angeli ad eoz solationē. Quid q̄ facient in iudicio p̄ctōres miserī videntes tot angelos tot sanctos altantes ad eoz p̄dēnationē et sup oia videntes eternū iudicē irrenocabile maledictionis sniam p̄ eos p̄ferentē. Vere quilibet poterit dicere illd̄ ps̄. Timor et tremor venerunt sup me et p̄tē me tenebre.

Pro tertio art. Audistis rē. Certū explicabilis erit reprobis horroz viderē facie iudicis q̄ quē p̄tumaces fuerē. Nā fm iura. Inobediētes et rebelles mādati p̄ncipis morte digni sūt. vt ptz. ff. de re militari. l. Desertore §. bello. Et iuxta diuinū oraculū. Contumacia patētis morte luit. vt h̄r. lxxxvj. dist. c. Non satis. Cogita quanta esset angustia atq̄ verecundia si velis nō d̄ductus sis coram p̄ncipe sniam mortis recepturus ab ea pro tua rebellione et p̄dicatione: multo magis coram eterno iudice rē. Quā vt habet Barthei. x. Ipe est q̄ p̄t animā et corpus mittere in gehennā. Ideo bene d̄r Heb. iij. Horrendū est cadere in manus dei viuētis. Audite itaq̄ q̄ predicabat Joannes phariseis Barth. ij. Progenies viperarū quis ostendet vo. su. a. ve. ira. Facite er

go fructus digno penitentie. Nunc ergo penitentiā diligenter agam⁹ et fraz dei placare studeam⁹ vt sic iuxta qd̄ in principio dixim⁹ Per patientiā et solationem scripturarū ipem habeam⁹.

Scia. ij. post. ij. d̄ntcā aduent⁹.

Hora est iam rē. De patientie et solatiij det vobis idipm̄ sa. in al. fm iesuz ch̄m vt vñani. vno. ore. ho. de. et pa. d̄nt n̄ri iesu ch̄i Ro. xv. Hora est vt a somno surgat⁹. vt deus patientie et solaciij rē. In quib⁹ apls p̄mo ostendit sup cordis affecti uam dulcedinē: cū dic. Deus ait pa. et so. patientie in aduersis: et solaciij post tribulationē det vobis idipm̄ sapere. i. mecū desiderando mutuū p̄fectū. Secdo sue affecti onis confirmatiua certitudinē: cū dicit. fm iesum ch̄m. fm doctrinā eius que est certissima. Tercio sue intentiōis regulatiua rectitudinē: cū dicit. vñani. rē. Propter p̄mū dicebat Phil. j. Testis est mihi deus quō cupiam vos oēs in vis. iesu ch̄i. Propter scdo dicebat petrus ad d̄m Joā. vj. Verba vite etne habes. De tertio. j. Pe. iij. In omnib⁹ honorificet⁹ deum p̄ iesuz ch̄m d̄m n̄m. **Salutatio** Hora ē rē. Tres articuli.

Pro p̄mo. An somnus ignorantie excuset ne grauitatē peccati: Qd̄ nō. su p̄ illud Ro. ij. An ignoras rē. Dicit glosa Ambrosij. Grauius peccas qz ignoras. **Contra.** Ignorantia causat inuoluntarium. vt dicit Dhs. iij. Eth. igit rē. Respondet Durand. in. ij. sen. dist. xxij. Ignorantia pōt se h̄re ad actū p̄cti duplici cau⁹ saliter vel concomitant. Causaliter qñ nō ignoraret nō faceret. Concomitant qñ alius quis est ignorans et nihilo min⁹ faceret si non ignoraret. Primo modo d̄r aliqs agere ignorans et p̄ ignorantia: vñ absente ignorantia ē penitenti⁹. Secdo modo d̄r agere ignorans sed nō p̄ ignorantia. Vñ nec absenti ignorantia penitet. Et hec clare patēt. ij. Eth. De ignorantia cōcomitantē se habente dicendū q̄ non excusat p̄ctū nec alleuat nec tñ aggrauat. Cui⁹ ratio ē: qz om̄is circumstantia excusans vel alleuians vel aggrauans est p̄ditio operis ipm̄ informans: